

САНТА ОЛОХ

Х а н ы а т
1931 оол алтынны
15 күлүттөн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 129 (5953)

1933 сүл. Алтынны 23 күнэ
СУБУОТА

Сынгата
2 харчы.

Аан дойду норуоттара!
Сэрии сэбинэн үлүһүйүүнү
уодьуганнаабын, сэрии к т-
талын туоратыабын, ты-
нааһыны сымнатыыны ту-
руулаһан көмүскүөбүн уонна
диринэтиэбин!

(ССКП КК Октябдаабы Ыны-
рыларыттан).

Албан ааттаах үгэстэргэ Бэриниилээх

Бүтүн албан ааттаах Ленинскэй комсомол төрүт-
лүбүгэ 65 сыла туолуута үөрүүлэхтик бэлэтэнэр.
Советтар дойдуларын маайуһунунан уолаттара
уонна кыргыттары «Уон биирис патристкада — ыч-
чаттар ударнай үлэлэрин, биллэлэрин, көхтөрүн
уонна аһыммыларын!» диир депиллэх патриоти-
ческой хамсааһынга кыттыаһарынан комсомоль-
скай летанисы бүтүннү стратегияларын сурыйаһар.
Өдүөхэ ИВСК хас биирэни т-тинэ, хас биир-
эни комсомольскайларчыл коллектив түстөөх кы-
таатын киллэрэр.

Бу көрө-бэлэ датаны байотун көккөтүтэр үс ты-
һыкчы уолаттары уонна кыргыттары түмэр биһи.
Оройуонуну комсомольскай тарилтэти политиче-
скай уонна үлэҕэ өрө көтөҕүлүү быһымыгар
майгытыгар көрсөр.

ССКП XXVI съезди комсомол, советскай ыччат
бүтүннүтүн ичингэр эппиттээх сорукутары туруор-
бута. Олортон биридестерэ—тыа сиритер сүөһү ин-
тинин ударнай фронтунан оһоруу. Ити соруку бы-
һаччы олоххо киллэрингэ оройуонга 37 комсомоль-
скай ыччат коллектив үлэлэр. Сүөһү интинигэр
56 комсомолец коммунистическай үлэ ударнигын
үрдүк аатын ыла. 316 ИВСК чилиэнэ ити ааты
мани дьулуурдаахтык охсуһар. Комсомольца-
лар райсовет депутата Мария Осипова старшай.
даах, Мария Дьячкова группомеордаах Эристик
Эристин аатынан совхоз Хадаардаахы отделе-
нигын «ИВСК 60 сыла» комсомольскай-ыччат
ферма коллектива быһыл үс кварталга хас биэр.
мен фуражкы ынахтан 2230 кг үтүү ман оройуон-
га социалистическай куоталаһымы быһылаан-ко-
һулаан иһэр. Бастыһаар ортолоругар Карл Маркс
аатынан совхоз Бахонутаахы отделе-нигын «Кас-
пий» (старшай В. Ф. Слепцов, группомеор А. Ба-
рашкова), «Чурапчы» совхоз Арылаахтаахы отде-
ленегын «Эрчим» (М. И. Иванов, М. Попова)
комсомольскай-ыччат коллективтар бааллар. Бы-
һыл оройуон орто оһуодаларын бүтүрбүт 212 ыч-
чаттар совхозтарга үлэтин таһытылар.

Сүөһү аһыммын бэлэмнэһингэ быһыл 36 ком-
сомольскай-ыччат эвөө төрүлүн 10 тыһ. тонна
оту атырдаах быһыл 15 күнүгэр дээрэ соһотуоһа-
наан куттарбыта. Оһуодалар үөрэнэччилэрин
күүстөрүнэн эмнэ элбэх от, от мээккитэ бэлэмнэ-
нэ, көһтүрүлүү, оһуруот аһа үүннүрүлүннэ.

Оройуоннаах комсомольскай тарилтэ байотун
көккөтүтү бастыһа ыччаттарынан ханатывар. Аһар-
даа көнүнүн биэр сылта ИВСК чилиэннэр 409
тыһ. кг таһытылар.

Ленинскэй комсомол—Коммунистическай партия
араадаах көмөлөһөөччүтэ уонна бойобуой резервэ.
Быһыл 33 комсомолецтар ССКП конгрессигэр
үүнүүлэр. Кинилэр ортолоругар Манчыксыттар
Дюдмила Ромасова уонна Елена Велюбокаа, шо-
фер Афанасий Сивцев, булчут Семен Захаров уо.
д. а. бааллар.

Оройуонга бу күнүгэ түмүктөнөн эрэр отчуот-
туур-бымбардыыр комсомольскай муһнахтарга, си-
тиниллэри сарга, элбэх итэстөр, көтүүтүлэр баал-
лара бэлэтэһинэ. Олортон бөһүмүлүһааһыннан ком-
сомолецтар, ыччаттар производствора оһуодалара өс-
сө да көрдөбүтэ эппиттээхтэ, ыччаты политиче-
скай көһөр үлэ көдүүбө билигин да наһааҕа бө-
дөдүлэр. Промышленнай предприятиеларга, аһаан
хаһааһымтыбыннай, хааччылар төрүтлэлэргэ үлэ-
нигэр комсомольскай-ыччат коллективтарын олох-
тоһаах комбинаттар «Гвоздник» уонна «Силэт»,
сибээс уелытар «Спутник», промкомбинат пилорам-
нигтарын биридестэлэрэ быһаһыларын төлөрбөккө
бааллар. Ити уонна итиннэ маарыһылар аһы-
нэстэстэри туоратыы, хаһааһымтыбыннай уонна
сулутунай тууга ыччат оһуолаһа үрдэти—о-
ройуоннаах комсомольскай тарилтэ бойобуой сорука.

Комсомол күүһэ—партийнай салаатара. Партий-
най тарилталар комсомолу салааһыны тордүттөн
түһээрар, ыччат аһар күүһүн, активной сайы-
һарын иһэр эбэллэһэстээхтэр.

СЭРИИ КУТТАЛЫН ТУОРАТЫАХХА, ЭЙЭ ДЫАЛАТЫН БӨБӨРГӨТҮӨХХЭ!

Оройуон үлэһиттэрин модун куоласпара итинник

Бу күнүгэ биһиги оройуонуну, дойду бу
күннүүтүн үрдүнэн буолбутун курдук, сэрии сэби
суох оһоруу иһин охсуһуу наһааҕа төрөөһүннээх-
тик, үрдүн политическай таһымнаахтык ытыл-
лан түмүктөнөн эрэр.

Оройуон бары муһунтартар, үлэ-коллективта-
рын аһын сэрии сэбин суох оһорор иһин охсуһу-
уу күүһүлэргэ, эйэ дыалаһын үлэһит бөбөргөтө-
тө аһааһа элбэх кинилээх интингэр буолу-
тамылар.

ХАС БИИРДИИБИТ ИЭНЭ

Илэрээ күн «Сельхоз-
иния» холбоһун коллек-
тивтар буолбут интин
тартиһаа тарилтэ секре-
тара Е. П. Коркин аста.
Сэрии сэбин суох оһорор
иһин охсуһуу наһааҕа
хуһун интингэр иһин
холбоһук председатели
М. Н. Павлов оһордо. Ки-
ни дойду бүтүннүүтүн
үрдүнэн ытыллар бу
үгүтүн суолтааах ды-
ла АХШ администра-
циятын сэрии сэбин маас-
абайдык оһоруунан үлү-

һүлэр, Арваа Европада
тартиһаа сэрии салтарин
тарбатан туруорууну ка-
һаттар кутталлаах курсун
сиралааһынга, эйэ дыа-
лаһын бөбөргөтүүтэ ула-
хан оруулааһын били-
тэһи этэ уонна бу поли-
тическай хампааньада
активнайдык куттарга
үлэһиттэри ытырда.

Митингэ тыл эппит
Ула Албан аатын III сте-
пенэ орденнаах механи-
затор П. П. Ефимов, шо-

фер К. В. Козлов, тракто-
рист В. П. Соколов АХШ
салтар эргитэлэрин сэ-
риннэ иһингэр поли-
тикаһын уордаахтык хо-
рустааһылар уонна ко-
руоттарга куттал суох
буолуутун хааччылар, эйэ
дыалаһын бөбөргөтөр ту-
һулар өсө дьулуурдаах-
тык үлэһиттэри быһаары
маһаахтарын биллэрдик
аар.

СНИМОКТАРГА: три-
бунара—П. П. Ефимов;
митинг кыһтар.

П. Оконешников
Фотолара.

КУОЛАСПЫТН ХУЛУУБУ!

Аан дойду үрдүнэн ы-
тыллар сэмэлэһинин
уоды охсуһуу наһааҕа
тинэн сибээстээн биһиги
эмнэ, бары советскай
дөөн курдук, сэрии буол-
батын туһугар сэрии сэ-
бин суох оһорор иһин
сэмэлит куоласпытын
көһүүбүт.

Эристик Эристин а-
атынан совхоз Чакырдаа-
хы отделе-нигын рабо-
чалара эйэ дыалаһын
байлаларын үлэһитин
бөбөргөтөргө дьулуһал-
лар. Кинилэр байыл
үчүгөйдик сыла тахсар
оту оттоотулар, үүт ма-
мылар быһаһыларын то-
лорон иһэллэр, сүөһүнү
кыстыкка эрдэ төрөөһүн-
нээхтик кыллардилэр.
Видитин кыстык ыда-
рытар элбэх эти, үтү
иһарга сорукутанан үлэ-
лиллэр.

Р. ДАНИЛОВ.
Чакыр.

ИС СУРЭХТЭН БИИРИИБИТ

күүскэ бэлэмнэһинэ,
Арваа Европада ядернай
сэрии салтарин тарбатан
туруорарын, уордайан
туран, бырачыастыыллар.
Таһаарыс Ю. В. Ан-
дропов Сайабыһаһына-
та хас биридди совет-
скай иһин ис санааты-
тар, дьулууртар толору

оһоттубэр. АХШ сэ-
ринтосойот үөрдөрө
аан дойду норуоттарын
куһа уоһа уматарга,
күд-кеһер оһорорго суу-
дайыһылар кыаллыа суо-
ра. Эйэ дикки буола-
чылар, аан дойду борсо-
туой дөөннөрө ядернай
сэрини бөһуохтара.

Коллективка ытыл-
лыбыт митингэ А. В.
Попова, А. В. Тарабуки-
на, М. И. Посельская,
М. В. Сергучева уо. д. а.
«Сэрии суох буоллун!»
Эйэ туржурдун! диир
норуоттар модун куола-
сараар холбоһоллорун
биллэрдилэр.

Т. СОКОЛЬНИКОВ,
Хоптодо.

ОКТАБРЬ ИННИНЭЭБИ УДАРНАЙ ВАХТАҒА

Графигын куоһаран

БОЛТОНО. Оройуонга
олгом үүт иһин күрэхтэ-
һин кыттылааһа, «Сир-
дига» комсомольскай-ыч-
чат ферма старшайа Ни-
колай Николаевич Криво-
шаникин быһыл мөһчүрөс
иһарыгар ыһаһын ах-
саһан 1235-тин кг үрүм
иһин ыһаан коллекти-
втар бастык көрдөрүү-
коммитэ.

Сарыһа Улуу Октябрь
иһаһын көрөс ударнай
иһаһын ситиһилээхтик
салаһыр. Видитин кини

иһаһын кичэллээхтик
иһаһан, күһүтэ үстэ ыһа
иһа аһын валовоһунан
60-нуу кг үтүү ылар. Ни-
колай Николаевич алтын
иһа 21,8 центнер наһа-
ны дэбелиттэ.

Н. ЕФРЕМОВ.

Бастын биригээдэ

ЧУРАПЧЫ. Олоһу-ды-
баһа хааччыһы пром-
исдовеннай управле-
нигэр коммунист А. П.
Иванова бириддинирдээх

биригээдалара Улуу Ок-
тябрь бырааһыннааһын
дөөһүн бэлэхтээх көрө-
рө бэлэмнээр.

Бу алта рабочаһаах
дөөһүс коллектив, били-
гин күнүгэни соруаһын
куоһаран иһаринан суот-
таахха, алтыннытааһы
быһаһын 300 солк. аһа-
һар кыахтаныа. Манна
Е. Г. Попова, М. Д. Тро-
фимова курдук оһаһаах
инстингиттэр үлэ үрдүк
оһорумтуотун көрдөрө-
лөр.

А. БЫГАНОВА.

Үрдүк привес

ХАДААР. Отделение
Уордатааһы учаастагар
элэр сүөсүһүт Николай
Протодьяконов быһыл кү-
һүннүүтүн 40 оһуе бо-
роскуну инстингиттэи уо-
тууга туруорар. Кини,
Горнай оройуонун сүө-
һүтэрин ыһаһыһын
өйөөн, үрдүк привес
ылар иһин охсуһар. Ви-
дигитэ түмүк куһаһана
суох: хас биридди ыччат
сүөһү 34,4 кг төлөһүдө.

П. ИННОКЕНТЬЕВ.

Партийнай олох: отчуоттар-быхбардар

ТИЙИМТИЭТИК, ТҮМҮКТЭЭХТИК

Оройуонга тыа хаһаайсылбатын производствын салттын өрө көтөүтүгэ, пятилетка быһаанын ситиһилээхтик толорууга Карл Маркс атыннан совхоз курдук бөдөн коллектив үлэтэ улахан мээстэни ылар.

Ааспыт бэстисеһэ Одьулууннааҕы бэйэтин кэжэтигэр 112 коммуниһы түмөр совхоз партийнай териттэтин отчуоттуур быһбардылар мунунаа буолла. Онон партком үс сыллаах үлэтин туһунан отчуотунан дакылааты кини секретара В. Е. Попов огордо.

Отчуоттуур кэмгэ сүгүн болгомто сыахтааҕы партийнай териттэлэр бөдөбүөй дьоруударын үрдэтигэ ууруллан, кинилэр производствонун сайыллыга орооллара, үлэ коллективтарын сабыдыаллара биллэрдик үрдэбэт. Холобур, 42 коммуниһы түмөр Мугудай дьааҕы териттэҕэ партбюро секретарынан Л. А. Дьяконов үлэлиэриттэн партийнай төрийэр, маас-сэбэй-политическай үлэ отделение хаһаайсылбатын сорууттары быһаарыһыттан кытта сөпкө дьүөрэлэнэр буолбут. Бу сыахтааҕы партийнай териттэ ССКП Кини Комитетин бос ыйынааҕы (1983 с.) Пленумун уураахтарыгар сөп түбөһүннэрин идеологическай үлэни биллэрдик тупсаран эрэр, үлэ коллективтарын орооллорун үрдэтигэ утумнаахтык ылыһар териттэ быһаарыһыттан сыналлалар. Ол да иһин совхоз маннааҕы отделениега пяти-

летка бастаҕы сылыттан производствоннай быһаарыһынан эрийдэхтэ толорон иһэр, быһыл иэччирэнт ыйдарын түмүгүнэн оройуонга куоталаһылы кылаабылааһынан таҕыста. общественнай сүөһү 1983—1984 сс. кыстыгар ымыҕы таһааран, сыллааҕы быһаарыһынан үлэ бары өрүүнүэригэр ахсынны 1 күнүгэр толорор, пятилетка үс сылыгар быһаарыһа таһааран 200 тонна үүтү, 100 тонна эти онорор соруктаах үлэлиир.

Ол эрэри атын сыахтааҕы партийнай териттэлэр тустарынан итинниги истибэккин. Бахсытааҕы (партбюро секретара Решистиков П. Н.), Одьулууннааҕы (Софронов Ф. Р.) уонна совхоз кини аппаратынааҕы (Колесов М. Л.) териттэлэр мээстэҕэ үлэ тэрээһинин тупсарыһа, дьэсипилиннэтин бөдөрөгүтүгэ, кадрдар эппиэтинэстэрин үрдэтигэ көрдөбүллэро намыһах. Ол да иһин отчуоттуур кэмгэ партийнай дьэсипилиннэтин куруубайдык иһэн икки кини ССКП кэжэтигиттэн таһаарыллыбыт, 8 коммунист партийнай сэмгэ тардыллыбыт. Оттон ССКП чилиэнэ Аржаков А. Р. мэдэтинин арыгылыһарын иһин ССКП райкомун бюрота, учетин карточкалар киллэрин туран, кылаанах быһаарыһа бэрэбэт. Одьулууннааҕы партийнай териттэҕэ онноовор партийнай мунунааха сорох коммунистар холоочук кэлэр чакчыллара баар.

Партком сыахтааҕы териттэлэр партияга ылы-

га ССКП Устаабын көрдөбүллэрин кылаанахтык тутуспаллар. ССКП чилиэннэргэ кандидат Павлов Н. Н. бириһый буолла, холобунай буруйу онорон, эинэ ССКП чилиэннэргэ сана ыһаллыбыт Анисимов Г. П. арыһаан партия кэжэтигиттэн ухуллубуттара итинэн быһаарыллар.

Коммунистартын энгардырын көрүнэ рабочайдар, 20-чолоро инженерней техникескай үлэлииттэр. Ол эрэри коллективтарга кинилэр сабыдыаллара өссө да ситэтэ суох, социалистическай куоталаһылы көдүүһө намыһах хаһаайсылбатынаа суох быһылы таһаар турар. Вилингин тургууһун совхоз үс отделениегиттэн икки, үгүс үлэ коллективтара, уонунан үлэлииттэр хаалыһаахтар ахсааннарыгар иһэллэр. Сыл 9 ыйын түмүгүнэн үүтүгө сударствоза туттарыбы былаан 182 тоннанан толоруллубата. Ити кэмгэ ыаммыт үүт туһата суох сүтүүтэ элбэхтэ таҕыста. Ангардас иһэрйгэ аһары иһэрдигиттэн 120 тонна, сүөгэйдэтигиттэн 102 тонна уонна аһаһыттан 5,3 тонна үүт сүтэрилиннэ. Ангардас иһэнтэн совхоз 198 тыһ. солк. нөчөөккө тэбилиннэ. Сүөһү көмүүһүн өлүүтэ 2 сүл 9 ыйга 574 төбөҕө тиийдэ. Нырааҕа деловой тахсыта олус намыһах. Онон совхоз эт быһаарыһа толорууга улахан ыарахаттары көрсөр буолла. Обществоннай сүөһү быһылгы кыстыга сөптөөх тэрээһинэ суох саралаһа.

Мунунааха элбэх критическай этии совхоз кини аппаратын партийнай териттэтин аадырыһыгар киирдэ. Партбюро производство хаалан иһэр салалларын өрө көтөүтүнэн эочку дьарыктаммат, ол тула коммунистары, совхоз кылаабынай специалистарын түмүт. Ол иһин сирин оҕо руу культурата, үүнүүнү кылаан намыһахтар, сүөһү интигитин хаачыстыбыннай көрдөрүүлэргэ үрдэтиллибэттэр. Сана көрдөбүллэргэ сөп түбөһүннэрин салалта епта, ымыһалара ыһаан тупсарыллыбаттар.

Мунунааха отчуоту дьүүлээһингэ барыта 13 ыйы тыл эттэ. Коммунистар, сүрүннээн, хаһаайсылбатын сорууттары ситиһилээхтик быһаарыһаҕы идеологическай хаачыһыны кылаабатын болонтоһоллор уонна ону тупсарыны дьаһалларын болгомтону туһаныдылар.

С. Х. Матвеев совхоз кини аппаратын, Одьулууннааҕы отделениегын партийнай териттэлэргэ үлэ коллективтарын, политическай-интер үлэни сайыллыга кэлэи быһаана суох үлэлиилэрин критикалаата. Кини итин сэртэ «Сельхозтехника» холбоһук аадырыһыгар коммунистар техника өрөмүсүн хаачыстыбатын тупсарыһа, совхозу салпаас чаастарынан хаачыһыһа киллэрибит этии дьэ өр кэмгэ толоруллубатахтарын болонтоһо, Тохай Диринин биригэдэтин партийнай төрөйрөччигэ Е. В. Петров бэ-

йити этиитигэр совхоз инженерней сулууспатын специалистара мээстэтии таһаар туруорсууларга көһүүнүн сыһааннаһаарын сэмэлэттэ.

— Вилингэ, Бахсыта, кинини кэмгэ нөһүлүннэ уопсай мунунаахтары кытыллыбат буолулар. Онон үлэ дьэсипилиннэтин, общественнай бэрэбэт бөдөрөгүтү боппулустара кэмгэр дьүүл дьилилбэттэр. Оттон ол олоххо-дьаһааха, үлэргэ кэпсэһэ кырата суох олсуудуох, — дьитэ А. А. Петров. — Производство, общественнай туһаалах үлэргэ ветераннары кытыһаарыһа ситэтэ суох. Итиникитин кинилэр опытырын эдэрдэргэ тиэрдингэ утумнаахтык ылыһаха наада.

— Техниканы туһанылы көдүүһүн үрдэтигэ ССКП райкомун IV Пленумун уурааҕа мээстэҕэ быһаарыһа олуктонор, — дьитэ совхоз кылаабынай инженера И. А. Пинигин. — Механизатордар ортолорутар куоталаһыһы тэрийи, кинилэри экономическай үөрэхтэһини ардас кылаабыһа кэлэ.

— Партийнай уураахтары билиги кэмгэр маас-саҕа тиэрдэбит, үөрэтэбит. Оттон олор туолууларын төрийнэгэ ардыгар быһаарыһа таһаарабыт. Бу сүрүн итэҕэни туоратыһа — билиги ытык көспит, — дьит болонтоһо Л. А. Дьяконов.

— Сүөһү аһылытын баһыһаттан ытылыга быһаан сыл ахсын кэмгэ иһэрэ сөптөөх. Выйыл Бахсыта кормовой культууралары 160 гектарга үс сиринэн ыспыһыт эрэрэ үүнүүнү элбэх ороскуотунан ылыһыт. Онон

иниикитин ыһааи сирин иһиһиһир, кэлэи, үлэлииргэ табыһастаах ыһаар ордук буолсу, — дьитэ В. И. Варашков, сирлэс-төр эһэко салайааччыта. Коммунистар Н. М. К. кинини капиталнай ту-туу, сирин нүөлсүтүү кур-дэ кэспиллээх үлэлэри иһааллээхтик быһаан иһаарга, А. А. Варашков орооллаларга производствоннай үөрэхтэһини сар-саты тупсарырга, пленен-ной үлэргэ болгомтону сүтүүрдэргэ, И. Д. Пер-кинэ кэспиллээх боппу-рустары кунээһи үлэргэ үтүрүтүрбөккө эрчим-нэһиһи быһаарырга, С. В. Кочетков кычыты иһэргэ туһаайыһыны тупсарырга, Е. Е. Васильев Ас-тэл программатын олоххо киллэрингэ өссө дьүүлү-дүһүтү, активнайды ылыһага этиилэр.

Партийнай мунунааха ССКП райкомун икки секретара С. П. Макаров уонна ССКП обкомун партийнай-төрийэр үлэргэ отчелын инструктора И. Н. Александров кы-тыһыны ылыһаар уонна партийнай териттэ ута-лытыллыбат сорууттары-гар тохтоон тыл этиилэр.

Партийнай мунунаах партком отчуотун сүһү-нэн туһааннаах уурааҕы ылыһа. Мунунаах парт-ком үлэтин ортоһон сы-наалаата. Партком сана састаабын уонна XXVII оройуоннааҕы партийнай конференцияга делегата-ры быһбардаата.

х х х

Партком бастаҕы муну-нааҕар кини секретары-нан В. Е. Попов, секретары, солбуйааччынан М. М. Сидорова таһаарыһа.

С. СМЕРНИКОВА, хаһыат аналл. корр.

СУӨҮҮ КЫСТЫГА-УДАРНАЙ ҮЛЭ ФРОНА

НҮҮРЭЙ ӨЛҮҮТЭ ТОҕО ТОХТООБОТУЙ?

Обществоннай сүөһүнү сүтүүтэ суох, тыһынаах нэтин совхозтар экономикаларын бөдөрөгүтү, эти уонна үүтү элбэтии сүрүн усулуобуйатынан буолар. Ол үрдүнэн кинини сылларга совхозтарга сүөһү туһата суох өлүүтэ аһаан-араан биэр-бэт «марыһа» кубулуй-да. Ол биричиэнэ, сү-рүннээн, сүөһүнү көрүү-харайыһа куһаҕана, үлэ-бэ эппиэтинэс намыһаҕа.

Алтынны 21 күнүгэрэ тургууһунан оройуон сов-хозтарыгар сыл сарала-һааһыттан 1031 ынах сүө-һү көмүүһүн өллө, он-тон 923-һэ ньирэй. Ордук элбэх сүтүк Субуруускай астыһаа совхоз Болтоно, тэҕү отделениегиттэр (140 сүөһү, онтон 108-та ньирэй) уонна «Чурапчы» совхоз Сылаһааҕы от-делениегиттэр (125 сүөһү, онтон 91-ро ньирэй) та-һаарыһыһа.

Кини хомойуон, сөүвүн иһин сайын кэлбитин, күн-дьыл итигитин кэ-нэ, бос ыйыгар, болтоно, лор тыһыттан уонна аһаппакка, уудаллапка 40 ньирэйи охторбуттара,

Сайылыкка тахсыһа кө-мүгэр манна ньирэйдэри трактор прицептар ат курдук ыта симиһи тэ-бэттэргэ, Кындалга тиэр-дэн баран итин аһылы-гы биэрбөтөхтөрө, үүт да «һэрдибөтөхтөрө. Ту-мүгэ көһүтүрбөтөҕө, хо-молтолоох буолбута. Вол-тонголор онтон да түмүк өнгөстүбүтүтүтэ. Кыстык-ка киирини сарана кыра сүөһүлэри уунан, итин аһылыгынан хаачыһы-баттаһа. Ол содулутар ангардас алтынныһа 23 борооску өллө, ырыган-наһын, дьүдэһин маас-сабай буолла.

Сылаһа Улахан Күөлү-нээҕи биригэдэтигэр бы-һыл күһүн фермаларга уу таһылыһа, көөн-нэ-өрбө оҕоһуллубакка ньирэйдэр сирэ суох бы-ла түстүлэр, өлүлүр. Бу ыйга манна 22 борооску көмүүһүн өллө. Ити эрө кинигиттэн сүүрүү-көтүү, сүтүгүтүрүү буолла. Эко-түн ньирэйдэр кыстыкка киириһэрттэн көөн-нэ-өрбө оҕоһуллубута, үчү-кү хаачыстыбалаах от бириллэбитэ, уунан хаач-чыһылыһыттар, үгүө,

ра суох сылаас хотонно-ро туроруллубуттара эби-тэ буоллар, итинниг ула-хан нөчөөт тахсыһа суох этэ.

Хатылаан этэбит. сүөһү көмүүһүн өлөр, дьүдү-лэр-холлор биригэһингэ биэр — сүөсүһүттэр үлэ-рэ эппиэтинэстэргэ намы-һаҕа онуоха биригэһиһ-дэр, управлююцайдар, специалистар өттүлэри-тин көрдөбүт, контуруол сүөһэ. Бу туһунан мэдэи элбэх этии, көспөтүн бу-олар эрэри, «сырда он-нуттан сыһарыһат».

Билигин ити икки от-делениеһа балаһыһа арыһый көмөн эрэр кур-дук. Ол да буоллар окку-раһ, дьүдэх ньирэйдэр өс-сө да элбэхтэр. Кинилэр-гэ ураты көрүү-харайыһа наада. Совхозтар сала-һааччылар бу бэйэлээх дэлэй аһылыктаах дьыл-гы общественнай сүөһү итинниг маасабайдык быһа түһүүтүтэр, туһата суох өлүүтүтэр эппиэ-тинэстэрин ойдуулар, наада. Оттон ветеринар-най специалистар сүөһү өлүүтүн аччатыһа мээс-тэҕэ күннэгэ көмөлөһүөх-төөхтөр.

М. ЕРШОВ, оройуоннааҕы, ветеринария начальнига.

ТЫЛЫ ДЬЫАЛАНАН БИГЭРГЭТИЭХХЭ

Бахсы сүөсүһүттэрэ, Орджоникидзевская уон-на Горнай оройуоннаа, ыаллыы Мугудай отде-лениеһын сүөсүһүттэрин 1983—1984 сс. кыстыкка ыһыһыларын өйөө, үрүлүк эһаһаалистиби-ни ыһыһан үлэлииллэр. Толоон биригэдэти кыс-тыкка ынах ахсыһтан 1300-түү кг үүтү ыһы соруктаах. Ити көрдөрүү Чыаппара 1000 кг тиэрдиһиһтээх. Ыччыл сүөһүгэ—оҕус борооску 90-нуу кг, таһы бороос-ку 140-нуу кг төлөһү-түлүөхтээх.

Ити киириһэри ыла-ра үлэ хайдах тэриллэ-рий?

Чыаппара өттүтэр кыс-татыллар сүөһү, сүрүн-нээн, Толуска кинигэ-мит. Ангардас ыһаар ынах 440-ча. Оҕо эһи убадас көөннө-өрбө, сир-лэс бириллэр. Күннэ үс-тэ ыһаллар.

Оттон Толоон биригэ-дэтигэр итинниг буол-батах. Выйыл 226 ына-һык кыстыктаах сана хотонун итиннэгэ түбө-

тунууктары төрийэллэр. Механизацията 120 сүө-һү туһар энэригэр эрэ сипит курдук. Атын аһарыгар үлэ саралаһа

да итик. Кормокуһа үлэлэбэт. Үс котелтан иккитэ булуллубут. Онон эһи аһылыкка сирлэс эрэ туһаныллар. Хотон ситэрилиннэр дьэри үс-тэ ыһаһын туһунан көспө-тин да барбат курдук.

Бу ыйга Бахсы отде-лениеһа государствога 60 тонна үүтү (күннэ 20-лик центнери) тутта-рыахтаах. Оттон билигин күннэ ортолунан 16,4 центнер эрэ ыһыллар, график тутуһуллубакка иһэр. Онон эһи ааспыт ыйдарга государствога 92 центнер иһтээх хаал-быттара. Оттон билин-нитэ ону ситэриһэ үчүтэй тэрээһин баара көстүбэт. Үүт иһин ох-суһууга фермалар, ына-һыксылтар ортолорутар социалистическай куо-талаһыһы төһүү өнөс-түү ситэтэ суох. Онон бахсылар эһаһаалисти-баларын толорорго, этэр-гэ дылы, харыларын ыһаһаарынан үлэлэтэ-х-тэринэ сатаһыһы.

А. МАЛЫШЕВ.

МОСКВА. Тыа хаһа-айсылбатын механиз-ациялаһын Бүтүн Сою-тааҕы научнай-чинчийэр институтун уонна кини опытной конотрукция-ларга заводун специалис-тарыһан ырыһыһаан оҕоһуллубут сана меха-низироваһынай линия ко-нууга ханһыһытаны ас-таһыһы уонна таһыһы биллэрдик чэпчэтиһэ. Сана линия илин үлэ-рэ арыһаһыһа, үлэ өгөрүмтүөтүн үрдэтиһэ, ханһыһытаны харайыһа хаачыстыбатын тупса-рыһа.

Снимокка: институт опытной заводун сыах-тарыһтан биригэдэтиг-тэр сана тиэрэр линия-ны таһыһа.

СССР фотохроника.

ЧАБЬ ЛХАЙ СЭОЛУ ХААЛЛАГДА

Кини көрбүтүн судур-
гу уфудан кызыт, онно
жайаан дегены бай-
таттан туюх эре сага-
ны кылдарар, айым-
нылаштык эрчилээр.
Мамнайтгы тренера
Д. П. Корзин, кэли
Г. А. Бураков уоратэр
методикалары табаты,
нам, сыгатынан, бөбө
научнай төрүккө оло-
бурулдарынан уонин
киннэхэ эре сөп түбө
һөдлөрүнэн Павел спорт
ураук чыпчыалларын
ситиетэ, Оттон кини
хэ баар кытаанак ха-
рактер, кылайыкта дуу

луур, бэйэни харьцангуй үлэ кыайынтан кыайылыга эрэ сирдмүллэрин: эдэр тустууктар өйдүүлэрэ наала.

Павел Павлович, чабылхайдык тустубутун мурдук, тренерснэй ойгодо айымнылаахтык, тахснылаахтык үлэлзэн бэйэтин туйадын катарар эдэр кес-чиллээх бөрөстөрү ин тэригэр баһарабын.

Роман ДМИТРИЕВ
ССРС спордун үтү-
лөөкч эластара, Мюн-
хеннаагы Олимпиа-
да чемпиона.

те, «марьялаһын»
курдук албастары ту-
лар, эргинир ахсын тэ-
ткенин эбэн, өссө тү-
гөтөтөт иһар ураты
үчүгдэй хазчыастыба-
лаах.

Павел Пинигин, тренер игрок Д. Н. Коркин, игрок армянской команды Казань.

Василий ГОГОЛЕВ,
международный кы-
лиастах спорт мане-
тира, Героид призера.

рын Езтэпй иердоххо, Хатсарай албастарын толтаан уонна сангар-
дан туутар Утарыла-
һаччытыгар сөкүүн-
дөбз дараны тохтобулу,
сыһһаланы бээрбэки-
ка, туустуу белаһын
тухары көхтөөхтүк кы-
зын хижирин сөбү-
лүүр. Ошук дьулурба
туустуук Ордук тап-
таан «пырык», «ночор»

санаатахда, киши итэ-
вийнэ суох курдута.
Киши огьюттон үрдүк
санаадаа, ону сити-
лэртэ кытаанах дьу-
дуурдаах эбит.

Гошиан Дмитриев, Павел Пилигин, Александр Иванов, Василий Гоголев — сажа эдэр тустууктарыңар эталоннар. Билиги күүстээх, атындыт бөрөстөрү

туох эрэ уһулуччу
дэон курдук саныы-
быт. Дьинэр, кииклэр
элбэхтик, олус сыра-
лахтык үлээлээбөтөх-
төрү буоллар, нитиник
үрдүк пьедесталларга
ыттын суохтар ээ. Ону
элэрдэр үчүгэйдик ой-
ууаллара илалла

Вячеслав КАРПОВ,
ССРС спордун
маастара

нүүтэ устат тостоло
сүхх үрдүк тэтимнээх-
тин тустар, ураты үрдүн
техникалаах тустуук этэ.
Олтон Павел кыра-
ныккыса таһыгар баста-
кы тахыныт этэ. Улахан
түһүлгө бастагы бу-
буутун хатылатын дьэ
ити аатырбыт Гейблэин
көрсүһүүнэн саралаабы-
та.

тутуугта» кууппэтөх
албаһыгар түбөһэн өрүү.
түбөһиэ сууллубута.
Бөрдин бөрт тимир ытар
чаттан кыл мүчү куоп-
пута. Судуһаалар, оһус
өр сүбөлөһөн баран, де-
биотанига 2 эрэ баллы
бесирбиттано!

Мөн сэтгэл буолан баран Павел: «Олус марахан тустуу этэ. Кийи ятинник күүстээх буоларын билбэт этим», — диир ахтыбыта. «Эр сааза күүстээх утарылаһааччылары кытта көрсүһүүтэ эрэ»

тарын чопчу көрдөрүөх-
төрө. Дэн Гейбл ити
этигин Павел Пинягин
бейэтигэр кымтам да ор-
дуктук ишгарыммита.

Ардыах хонуктаарыта, алтынныкы 24 күнүгэр Якутскайга Саха сирин таһылыччанаан спорду таптааччыларга ССРС спордун үтүөлээх маастара П. П. Пинигини улахан спортан тренерскэй үлэҕэ тиэстээн бачууттан атаардылар. Онно ССРС көнүл тустууга кылаабынай тренерэ Иван

Притом, Украина кыла-
банай, тренеры Алексей
Атамазов, аан дойду
чемпиона. Анатолий Про-
копчук, педагогической
наука кандидата, Олег
Юшков, выдгьдгьдгьдгьд-
лар, Олимпиец Роман
Дмитриевтан мин ессе
бирер үөрүүлээх сонуну
иниитим: Павел алтын-
нын 12 күнүгөр Бакуга
ССРС Сөбиленилээх
Күүстөрүн көгүл тустуу-
га күрөхтөнүстүгөр кыт-
ган чемпион урдук аа-
тын ызыбат. Урут кини
спортивнай биография-
тыгар бу титул эрө су-
рулла ийитэ. Чыхчы
олимпийский характер!

Советский спорт албан
латын куэрэччи кетек-
субут нургуи уоллары-
гар биер дойдудуахтара
тренерский үлэс урдук
ситиһинилэри, ологор дьо-
ду соргуну баараллаар.

Д. ЭВЕРСТОВ

Олимпиец
Пинигин

Одо нурдуг одо эгэ,
Оскуллага нийрбитэ,
Додотторунуун куустуна
Оонилуур эгэ тусуна,
Хоту дайду
Холуун ула,
Огүмнэн Пингийн.

Сэтэн-хотон сирээдийн,
Чурагчигтан
тыгалан-хатан,
Тулуурдаахыг эрчилэн
Тустуук буудан турбутун,
Хоту дайду
Хөхүүн урла,
Олимпиец Пингийн.

Ньургун Боотур
суулуи тутан
Аян дөйдүгэ аатырдын,
Үрүн-хара үтүс норуот
Айттаахтарын
сууллардын.
Хөгү дөйду
Хөһүүн уола,
Одэммел Пинягин.

Эн занжынан
кизи туттаймыт
Сахан сире, бар-дьонун,
Эн нмайымгар өссө да
Элбэх мичат үөрэннин.
Хоту дойду
Холуун уола,
Олимпиец Пилигин.

Мин Павелы мангайгы
Кыластан төрдүскө днэ
ри үөрөшүтүм. Кылаа-
старытар отуччалар этэ.
Кини атын оворлортон
туох да уратыга суога,
корсүө, сэмэй этэ. «4»
үөһүн «5» сыаналарга үө-
рөмүтэ. Сорудагы кэ-
митер, доп баччык тодо-
ро, бирде эмэ уруогар
бөлөмэ суох эбэтэр үө-
рэр тарилэ суох кэлбитин
күлөөлөбүтүн.

Оччолорго Чурагчыга спортивной оскуола аһылган уолаттар үгүстөрү түстүүнүн «налдыбытыра». Спортивной оскуолаттан инкита хаста тренердэр кэлэн уолаттар бытыр чинчийг сьалдыбытыра эрээр, биир да оҕону ылбатахтара. Кэлин үөрэх дьылын орто-туттан (оччолорго Павел алтыска үөрэнэр) оскуолаттан сөбөтөх кинини эрэ талла ылбытыра. Тустар баҕата баһыһын барыбыт буолдохтаах.

Үөрәппит оҗом олоҗор
түрүрүмүт салалын си-
лиспититтэн мунгара суох
үсрөбөл, кизн тэттабын.

М. П. ИВАНОВ.

Редактор
А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

Кунду аарзаччы!
1984 сыура

«САНА ОДОХ»

халыакка сурутаргын
умнума!

Сурутуу сыаната:
1 сылга—3 солк. 12 х.,
сыл агартар—1 солк. 56 х.

БИҢИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 678700. Чурапчы с. Наря Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-395, отделлар—21-495, үлөсөй—21-505.

«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.